

Tit. 4/17-61

M

Vöyrin, Koskebyn Lågpelkankaan kalmiston tarkastus

4. 6. 1960. Kertomukseen kuuluu kaksi karttaliitettä.

Mv. Joel Isakas on monen vuoden aikana pyytänyt lupaa hiekanajoon Vöyrin Lågpelkankaalla sijaitsevalta metsäsaraltaan, joka kuuluu Lågpelkankaan tunnettuun rautakautiseen kalmistoalueeseen. Koska mv. Jakas vastoin Toimikunnan lupaa on uhanut toteuttaa aikomuksensa ajaa ko. paikalta hiekkaa, kävi allekirjoittanut tarkastamassa paikan päällä, onko kalmistomäki säilynyt koskemattomana.

Käydessäni Lågpelkankaalla, näytti koko muinaismuistoalue aluksi täysin ehjältä; hiekkakuoppia en nähnyt missään tien eteläpuolella. Tarkemmin paikkaa tutkittuani havaitsin kuitenkin Koivulahteen vievän tien eteläpuolella autonpyörän jälkiä, jotka päättyivät pieneen, matalaan hiekkakuoppaan. Kuopan halkaisijat olivat ristiin 3 x 3 m., ja sen reunat olivat tuoreet; ilmeisesti siitä oli otettu hiekkaa lähiaikoina. Kuoppa sijaitsee n. 30 m. Koivulahteen menevästä maantiestä etelään ja n. 50 m. kylätiestä länteen. Lågpelkankaalta asuvalta Karl Manililta sain tietää, että kuoppa on mv. Isakaksen metsäsaralla, ja että K. Manil oli nähnyt otettavan kuopasta hiekkaa viime talvena. Mv. Isakakselta en voinut asiaa tiedustella, koska hän asui niin kaukana Lågpelkankaalta, että en enää sinne ehtinyt. Lisäksi olin kuluttanut aikaa ennen hiekkakuopan löytymistä erään toisen seikan selvittämiseen, jonka selostan seuraavassa:

Koivulahteen menevän tien pohjoispuolella ja Mäkipään kylätien itäpuolella oli mv. J. Jakaksella meneillään uudisrakennustyö. Talon sokkeli oli jo kaivettu perustan valamista varten. Mv. Jakas kertoi, että kuoriessaan maata katerpillarilla hän oli löytä-

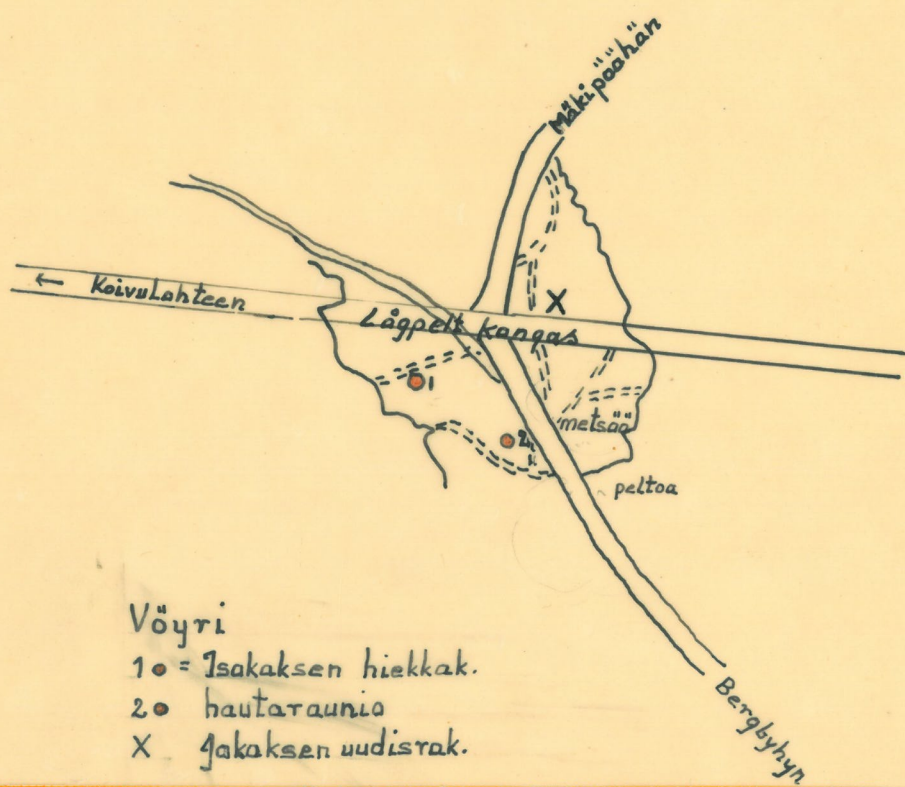
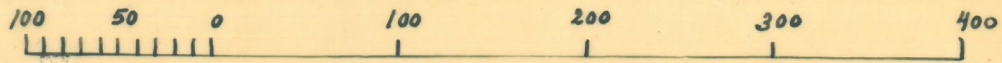
nyt turpeen alta soikean nokialueen, jossa oli pientä palanutta kiveystä. Maanpinta oli vaikuttanut löytöpaikalla ennen työn alkua aivan tasaiselta metsäkankaalta. Humuskerroksen alla maanlaatu oli hyvin hienoa hiekkaa. Soikea nokialue oli ollut länsi-itäsuuntaisen ja -sijaisen pitkänomaisen rakennuksen länsipäässä pohjois-eteläsuuntaisena (ks. oheista käsivaraista karttaluonnosta). Sain nokiesiintymän vielä esille kaapimalla irtonaisen hiekan syrjään. Sokkelin sisällä oli kiveys ja nokialue pahimmin tuhoutunut rakennustyössä. Paras osa oli jäljellä sokkelin reunan pohjoispuolella. Kaivannon profiilissa sen saattoi selvästi havaita. Siinä näkyi 2-3 kerrosta nyrkinkokoista kiveystä sekä nokea 20 cm:n vahvuudelta. Nokialue oli 1 ½ m. leveä. Koska oli helluntai-aatto ja allekirjoittaneen loma alkoi helluntain jälkeen, en voinut silloin ko. aluetta tutkia. Mv. Jakaksen kanssa sovin, että vaikka hän valaa sementin sokkeliin, hän antaa ympäristön olla ennallaan, jotta paikalla voitaisiin suorittaa tarkistuskaivauksia. Joskin ko. kiveys oli melkolailla tuhoutunut ja kulttuurikerros ohut, pidin paikan tutkimista aiheellisena, koska oli kysymys Lågpeltkangas, josta Tegengrén jo aikaisemmin oli kaivanut edelläkuvatunlaisia latomuksia. Lisäksi oli tarpeellista suorittaa uudisrakennuksen ympäristössä tutkimus ennen kuin se tullaan täysin myllertämään. Lågpeltkankaan kalmisto sijaitsee uudisrakennuksesta n. 50 m. etelään.

Samalla matkalla totesin edelleen, että Lågpeltkankaalla on selvä hautaraunio myös Bergbyhyn vievän tien länsipuolella, siitä n. 10 m. (ks. oheista karttaa). Se on irtonaisista kivistä tehty matala latomus. Mainittakoon, että ko. kalmistoalueesta käydyissä oikeudellisissa selvittelyissä, mv. Isakas on aina puoltanut vaatimustaan ajaa hiekkaa Lågpeltkankaalta, sillä syyllä, että ko. kalmistoalue rajoittuu vain Bergbyhyn menevän tien itäpuolelle ja hänen hiekanottopaikkansa on tien länsipuolella.

Helsingissä 3. 1. 1961.

Anna-Liisa Hirviluoto.

Vöyri, Lämpeltkangas. A.-L. Hirviluodon tark. kert. 1960

Vöyri
 1o = Isakaksen hiekkak.
 2o hautaraunio
 X Jakaksen uudisrak.

Vöyri, Lämpeltkangas.
 Jakaksen uudisrak.

käsivarainen karttaluonnos

